

Materiál pro zasedání Akademického senátu VŠE dne 20. listopadu 2023

Střednědobý výhled rozpočtu VŠE na roky 2024 a 2025

	Jméno	Podpis	Funkce/útvary
Vypracoval:	Ing. Tomáš Zouhar		kvestor
Předkládá:	doc. Ing. Petr Dvořák, Ph.D		rektor

Důvod pro předložení materiálu:

Podle § 9 odst. 1 písm. c) zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) Akademický senát schvaluje střednědobý výhled rozpočtu vysoké školy.

Přílohy:

Střednědobý výhled rozpočtu VŠE na roky 2024 a 2025

Návrh usnesení:

Akademický senát VŠE schvaluje střednědobý výhled rozpočtu Vysoké školy ekonomické v Praze na roky 2024 a 2025.

Text:

Střednědobý výhled rozpočtu VŠE na roky 2024 a 2025

Praha, listopad 2023

Střednědobý výhled rozpočtu Vysoké školy ekonomické v Praze na roky 2024 a 2025

I. Východiska pro sestavení střednědobého výhledu rozpočtu

1. Střednědobý výhled vychází z informací o návrhu státního rozpočtu na rok 2024 známých ke dni jeho sestavení, tj. k 30. 10. 2023. Dle těchto dostupných informací by v roce 2024 nemělo dojít k posílení závazného ukazatele Vysoké školy v rámci kapitoly 333 státního rozpočtu a rozpočet pro VVŠ zůstane na přibližných hodnotách roku 2023. V roce 2024 již nebudou VVŠ přiděleny prostředky přes ukazatel F na pokrytí zvýšených nákladů na energie, ale budou tyto prostředky přesunuty do A+K. Na tuto skutečnost bude nutné zareagovat posílením sdílených nákladů na energie. Dle návrhu MŠMT dochází ke zrušení titulu Centralizovaných rozvojových programů, který má být nahrazen novým Programem podpory rozvoje oblasti vysokého školství. Ten bude na jednotlivé VVŠ alokován přes ukazatel F dle podílu prostředků na řešených CRP v posledních 3 letech s tím, že účel spolupráce mezi VVŠ zůstane zachován.

MŠMT v příštích letech plánuje odkládanou revizi a úpravy podílů fixní části rozpočtu jednotlivých veřejných vysokých škol, což v případě klesajícího počtu studentů na VŠE v posledních letech způsobí pokles fixního podílu v rozpočtovém okruhu I.

2. Reprezentativní komise se pro odsouhlasení Pravidel rozpisu státního rozpočtu ze strany MŠMT na vysoké školy schází až v závěru roku, nicméně v průběhu roku byly již projednány záměry ministerstva a předpokládá se, že konečná verze pravidel pro rok 2024 bude obsahovat tyto změny vstupních parametrů, které budou mít vliv na přiděl prostředků:

Navýšení váhy ukazatele K

Poměr rozdělení převáděných prostředků z ukazatele F a dalších (v současnosti předpoklad 930 mil. Kč) se bude pohybovat v rozmezí 50:50 až 0:100 (A:K).

Úprava indikátoru VaV ukazatele K

MŠMT pro rok 2024 navrhuje podíly v dílčím indikátoru b) stanovit jako podíl VVŠ na součtu přidělených prostředků na DKRVO za poslední 3 roky všem VVŠ v segmentu.

Změna financování doktorských studijních programů

V případě, že nebude do zpracování návrhu rozpočtu vysokých škol na rok 2024 schválena novela zákona o VŠ, tak MŠMT navrhuje poskytnout pro rok 2024 jednotlivým VVŠ na stipendia studentům doktorských studijních programů částku odpovídající jejich podílu na poskytnutých prostředcích v ukazateli C v letech 2018 až 22. Postup v případě včasného schválení novely ještě není stanoven.

Zohlednění počtu profesních studijních programů a počtu studií

V reakci na vládní prohlášení, SZ MŠMT 2021+ a rozhodnutí MŠMT může již pro rok 2024 dojít k zavedení dílčího ukazatele pro VVŠ v segmentech 2 a 3 mimo indikátory ukazatele K.

3. Očekávaný meziroční pokles výnosů v doplňkové činnosti SÚZ je způsoben výpadkem ubytovací kapacity v průběhu plánovaných rekonstrukcí studentských kolejí.
4. U těch položek rozpočtového výhledu, u kterých jsou podstatné počty studentů, resp. jiné vstupní parametry, vychází rozpočtový výhled na rok 2024 z hodnot (resp. podíly školy na celku VVŠ) těchto parametrů, které byly použity pro sestavení rozpočtu na rok 2023, neboť nové hodnoty budou známy nejdříve v prosinci 2023.
5. Hodnoty ukazatelů střednědobého výhledu v oblasti výzkumu a vývoje, programů v cizím jazyce, doplňkové činnosti a režii byly stanoveny s přihlédnutím k jejich vývoji v minulých letech.
6. V rozpočtech na roky 2024 a 2025 bude nutné reagovat na skokový nárůst cen v oblastech energií a stavebnictví, což souvisí i s nutností zvýšené podpory sdílených nákladů VŠE a fondu reprodukce

investičního majetku, který je nezbytnou podmínkou pro získání investičních dotací s povinnou spoluúčástí příjemce.

7. V nejbližších dvou letech je očekáván také legislativní růst zaručené mzdy a příspěvku na stravování zaměstnanců, což způsobí nárůst osobních nákladů jednotlivých pracovišť, který vzhledem k obtížně predikovatelné míře inflace nemusí dosahovat reálného zvýšení mezd.
8. Hodnoty položek střednědobého výhledu pro rok 2025 byly stanoveny s přihlédnutím k jejich vývoji v minulých letech a očekávaných změn pro rok 2024 a dodržení střednědobého rámce státního rozpočtu s tím, že pro rok 2025 předpokládáme nutné navýšení rozpočtů VVŠ. V roce 2025 očekáváme výrazné navýšení v položce „Projekty operačních programů, další účelové prostředky“, a to díky souběhu realizace několika významných projektů programu OP JAK.

Střednědobý výhled rozpočtu VŠE v tis. Kč

Položka	Rozpočet 2023		Střednědobý výhled rozpočtu na rok 2024		Střednědobý výhled rozpočtu na rok 2025	
	Výnosy	Náklady	Výnosy	Náklady	Výnosy	Náklady
a) Příspěvek ze státního rozpočtu na vzdělávací a tvůrčí činnost	1 008 515	1 053 442	999 275	1 045 275	987 425	1 033 425
A+K Studijní programy a s nimi spojená tvůrčí činnost	799 733	844 660	833 443	879 443	851 393	897 393
C Stipendia pro studenty doktorských programů	24 840	24 840	25 000	25 000	25 000	25 000
D Mezinárodní spolupráce (Erasmus + ost. zahr.)	352	352	350	350	350	350
F Fond vzdělávací politiky (včetně NPO)	93 145	93 145	48 926	48 926	19 126	19 126
I Institucionální program	42 356	42 356	42 356	42 356	42 356	42 356
P Společenské priority - Ekonomická knihovna VŠE	6 800	6 800	6 800	6 800	6 800	6 800
S Sociální stipendia	400	400	400	400	400	400
U Ubytovací stipendia	40 889	40 889	42 000	42 000	42 000	42 000
b) Podpora výzkumu, vývoje a inovací	143 657	143 657	143 373	143 373	143 373	143 373
Institucionální podpora VaV - RVO	87 373	87 373	87 373	87 373	87 373	87 373
Institucionální podpora VaV - specifický výzkum na VŠ	17 649	17 649	16 000	16 000	16 000	16 000
Vědecké granty	38 636	38 636	40 000	40 000	40 000	40 000
c) Dotace ze státního rozpočtu	16 391	16 391	10 000	10 000	10 000	10 000
D Mezinárodní spolupráce (zahr. studenti a ostatní)	6 930	6 930	7 000	7 000	7 000	7 000
I Centralizované rozvojové projekty	6 496	6 496	-	-	-	-
J Dotace na ubytování a stravování	2 965	2 965	3 000	3 000	3 000	3 000
d) Poplatky spojené se studiem	122 570	122 570	128 500	128 500	133 500	133 500
Poplatky za nadstandardní dobu studia	31 000	31 000	32 500	32 500	32 500	32 500
Poplatky za studium v cizím jazyce	91 570	91 570	96 000	96 000	101 000	101 000
e) Výnosy z majetku a ostatní vlastní výnosy vč. FPP	6 300	-	7 000	-	7 000	-
f) Jiné příjmy a příspěvky než ad a) ze SR, státních fondů, Národního fondu a z rozpočtů krajů a obcí	91 447	91 447	78 035	78 035	143 081	143 081
Projekty operačních programů, další účelové prostředky (ÚD, ÚP)	91 447	91 447	78 035	78 035	143 081	143 081
SÚZ - Neinv. prostř. na opravu kolejí	-	-	-	-	-	-
g) Výnosy z doplňkové činnosti	363 148	363 148	347 000	347 000	360 000	360 000
Nekomerční činnost	50 050	50 050	55 000	55 000	58 000	58 000
Komerční doplňková činnost	80 600	80 600	88 000	88 000	92 000	92 000
Činnost SÚZ (bez dotace na stravování)	232 498	232 498	204 000	204 000	210 000	210 000
h) Příjmy z darů a dědictví	11 400	11 400	10 000	10 000	10 000	10 000
Režie nákladů celkem		- 38 627		- 39 000		- 39 000
Celkem	1 763 428	1 763 428	1 723 183	1 723 183	1 794 379	1 794 379

Kontrolní součet po očištění od poplatků za nadstandardní dobu studia (jsou příjmem stipendijního fondu), činnosti SÚZ a dotace na ubytování a stravování.

1 496 965

1 496 965

1 483 683

1 483 683

1 548 879

1 548 879

II. Příprava a schválení střednědobého výhledu rozpočtu

Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

Zákonem č. 23/2017 o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, kterým jsou veřejné vysoké školy zařazeny mezi dotčené veřejné instituce, byly stanoveny některé nové povinnosti v oblasti rozpočtového hospodaření veřejných vysokých škol.

V § 4 odst. (1) uvedeného zákona se stanoví, že: „*Rozpočtem veřejné instituce je plán, jímž se řídí financování činnosti veřejné instituce. Rozpočet obsahuje plán příjmů a výdajů a financování vzniklého salda, nebo plán výnosů a nákladů*“.

V § 4, odst. (3) se dále stanoví, že: „*Střednědobým výhledem rozpočtu veřejné instituce je plán příjmů a výdajů, nebo plán výnosů a nákladů, na každý z rozpočtových roků, na který je střednědobý výhled rozpočtu sestavován*“.

Časový a věcný rámec sestavování rozpočtu a střednědobého výhledu je upraven v § 5 odst. (1), který říká, že: „*Veřejná instituce sestavuje návrh rozpočtu na rozpočtový rok a střednědobý výhled rozpočtu na nejméně 2 další následující rozpočtové roky, při tom zohledňuje veškeré hospodářské skutečnosti, včetně své ekonomické a finanční situace*“.

Zákon dále v § 5 odst. (2) určuje způsob zveřejňování rozpočtových dokumentů na internetových stránkách, a to tak, že mají být zveřejněny:

- a) návrh rozpočtu a střednědobého výhledu rozpočtu nejméně po dobu 10 dnů přede dnem jeho projednání příslušným orgánem, nestanoví-li jiný právní předpis jinak,
- b) rozpočet a střednědobý výhled rozpočtu nejpozději do 30 dnů ode dne jeho projednání nebo schválení příslušným orgánem, nestanoví-li jiný právní předpis jinak.

V § 5 odst. (3) je stanovena povinnost veřejné instituce s návrhem rozpočtu na rozpočtový rok zveřejnit informace o schváleném rozpočtu na rozpočtový rok předcházející roku, na který je předkládán návrh rozpočtu, a o očekávaném, nebo skutečném plnění rozpočtu za předcházející rok.

Následně došlo zákonem č. 24/2017 Sb. také k novelizaci zákona o vysokých školách, když do jeho § 18 bylo doplněno ustanovení o rozpočtovém výhledu, takže po novelizaci zní:

§ 18 Rozpočet a střednědobý výhled veřejné vysoké školy

(1) Veřejná vysoká škola hospodaří podle rozpočtu, který nesmí být sestavován jako deficitní. Veřejná vysoká škola sestavuje rozpočet na kalendářní rok a střednědobý výhled rozpočtu na nejméně 2 další následující roky.

Do kompetencí Akademického senátu školy definovaných v § 9 zákona o vysokých školách přibylo vedle schvalování rozpočtu i schvalování střednědobého výhledu a do kompetencí Správní rady v § 15 totéž.

Implementace zákona o rozpočtové odpovědnosti na VŠE v Praze

1. Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti vychází z klasického schématu schvalování státního rozpočtu a rozpočtů organizačních složek státu, tj. ze schématu, kdy jsou rozpočet na běžný rok i střednědobý výhled schvalovány „společně“ na konci předcházejícího kalendářního roku (většinou v průběhu prosince). Podstatné je to zejména u střednědobého výhledu, který je na úrovni státu schvalován v situaci značné jistoty rozpočtu na běžný rok.

Rozpočet VŠE je oproti tomu schvalován (ve vztahu ke státnímu rozpočtu jako celku, i ve vztahu k rozpisu rozpočtu kapitoly MŠMT i dalších součástí veřejných rozpočtů) jako rozpočet následný (sekundární) jehož sestavení je možné až po znalosti rozpisů výše uvedených součástí veřejných rozpočtů (zpravidla v průběhu prvních jarních měsíců běžného roku). Zatímco u rozpočtu lze takový postup přijmout (jistě by bylo vhodnější i výhodnější ho sestavovat dříve, ale vzhledem k nedostatku relevantních podkladů z rozpisů vyšších rozpočtů to není prakticky možné), u střednědobého výhledu je takový postup v současnosti nemožný (tedy pokud nechceme sestavovat střednědobý výhled jako dokument zcela odtržený od reality), neboť pravidla rozpisu státního rozpočtu ze strany MŠMT na vysoké školy (podle kterých se určují částky pro jednotlivé školy) pro následující rok jsou většinou určována až v průběhu druhé poloviny běžného kalendářního roku. Vedle důvodů subjektivního charakteru je to dáno i skutečností, že akademický rok není identický s rokem kalendářním, např. informace o počtech přijatých i studujících studentů jsou v „rozpočtově uchopitelné“ formě k dispozici až ke konci listopadu každého roku.

2. Proto se ustanovila praxe rozpočet školy na běžný rok předkládat a schvalovat i nadále v jarních měsících (běžného) roku a střednědobý výhled na následující 2 roky předkládat a schvalovat v posledním čtvrtletí běžného roku. Takový postup je v souladu se zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a plně respektuje i ustanovení, aby při jeho sestavování škola respektovala „*veškeré hospodářské skutečnosti, včetně své ekonomické a finanční situace*“.

Vymezení obsahu a rozsahu střednědobého výhledu

1. Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti příliš podrobně nedefinuje obsah rozpočtu („*plán příjmů a výdajů a financování vzniklého salda, nebo plán výnosů a nákladů*“), ani střednědobého výhledu („*plán příjmů a výdajů, nebo plán výnosů a nákladů*“). V kombinaci se zákonem o vysokých školách ještě přibývají principy, že rozpočet nesmí být deficitní a také základní struktura příjmů (resp. výnosové části) rozpočtu.
2. Pro účely naplnění zákona o rozpočtové odpovědnosti je střednědobý výhled sestaven v rozsahu, který odráží požadavky obou citovaných zákonů. Jde o přehled základních kategorií nákladů a výnosů, který je sestaven jako vyrovnaný. Struktura výnosové strany odpovídá požadavkům § 18 zákona o vysokých školách (je o něco podrobnější), struktura nákladů je v základním členění odpovídající na členění výnosů.

Formální postup schvalování a zveřejňování střednědobého výhledu

1. Stejně jako v případě časového schématu schvalování vychází zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti i v případě formálního postupu schvalování a zveřejňování ze standardní praxe organizačních složek státu, tj. předpokládá, že schvalování rozpočtu i střednědobého výhledu je pouze **jednoinstanční**. Oproti tomu zákon o vysokých školách svěřuje schvalování obou dokumentů jak akademickému senátu, tak i správní radě veřejné vysoké školy, přičemž upravuje mechanismus jejich schvalování takto:

Z § 14 odst. 5 zákona o vysokých školách vyplývá, že o:

... návrzích rozpočtu a střednědobého výhledu „ se po jejich schválení akademickým senátem veřejné vysoké školy vyžaduje ... schválení správní radou veřejné vysoké školy“, přičemž „musí správní rada veřejné vysoké školy rozhodnout do 2 týdnů ode dne postoupení schváleného návrhu akademickým senátem správní radě veřejné vysoké školy, prováděného prostřednictvím rektora; v případě, že správní rada veřejné vysoké školy v této lhůtě nerozhodne, platí, že návrh schválila. V případě, že správní rada veřejné vysoké školy návrh neschválí, vrátí jej s uvedením důvodů k novému projednání akademickému senátu veřejné vysoké školy; původní návrh je v takovém případě schválen bez potřeby dalšího následného schválení správní radou veřejné vysoké školy, jestliže se pro něj vyslovily nejméně tři pětiny všech členů akademického senátu. Ztotožní-li se akademický senát veřejné vysoké školy s připomínkami správní rady veřejné vysoké školy, schválí návrh v jejich znění prostou většinou. Určení dne postoupení, uvedeného ve větě první, vymezí vnitřní předpis veřejné vysoké školy“.

2. Pokud by měly být formálně dodrženy všechny principy zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti v oblasti zveřejňování, pak v kombinaci se zákonem o vysokých školách a jednacími řady senátu i správní rady a lhůtami v nich stanovenými, vznikne těžko řešitelná spleť lhůt a termínů.
3. Návrh střednědobého výhledu byl zveřejněn 10 dnů přede dnem jeho prvního projednávání a schvalování akademickým senátem. Ve stejné lhůtě škola zveřejní případné připomínky správní rady před možným druhým projednáváním a schvalování v akademickém senátu.
4. Schválený střednědobý výhled rozpočtu škola zveřejní na internetových stránkách nejpozději do 30 dnů ode dne jeho definitivního schválení příslušným orgánem, tj. buď po schválení správní radou, nebo po marném proběhnutí lhůty pro schválení správní radou, nebo po schválení při druhém schvalování v akademickém senátu.